

Curaçao's Food Security Roadmap 2040: verhoging van de lokale voedselvoorziening naar 40% in 2040

Onlangs verscheen de eerste 'Nulmeting Lokale Voedselvoorziening', gedaan voor het CariFoodFund (CFF) stichting die dit jaar start met een revolverend fonds waar landbouwers tegen aantrekkelijke voorwaarden leningen voor landbouwinvesteringen kunnen doen. Er wordt in totaal 24 miljoen euro beschikbaar gesteld, waarvan 6 miljoen voor ondersteuning lokale overheden, en dus 18 miljoen euro voor de stichting. Dit is onderdeel van een hernieuwd momentum om de voedselzekerheid op onze eilanden te ondersteunen, vooral in licht van externe schokken zoals de crisis in Venezuela, de Covid Pandemie en van de kwetsbare openmarkteconomie die onze eilanden karakteriseren.

Er is (gelukkig) veel discussie over de stand van zaken, noodzaak en de potentie van Curaçao's voedselvoorziening. De stellingen slingeren van 'zelfvoorziening onmogelijk' naar 'progressieve zelfvoorzieningsscenario's praktisch haalbaar'. Zo geeft het bureau 'Greengrounds' die de nulmeting deed, voor het eerst van alle 6 eilanden een gedetailleerde telling van het aantal agri-bedrijven, productie oppervlaktes, bijbehorende water- en energiegebruik van alle voorkomende productgroepen groente, sla, fruit, eieren, kip, vis, rund. Daaruit zijn 'unit production yields' te extraheren, die de efficiëntie in kilogram per vierkante meter (kg/m²) weergeeft. Vervolgens wordt het areaal berekend dat nodig is als de totale eilandelijke consumptie (100% zelfvoorziening) zou worden geleverd tegen die specifieke, lokale 'unit production yield'. Als alles bij mekaar wordt opgeteld, blijkt dat voor Aruba zeker 4 Aruba's nodig zijn om alles te voorzien, voor Bonaire is dat 1/3^e Bonaire, en voor Curaçao dus 2 Curaçaos. Wel wordt meteen aangegeven dat (rund)vlees zorgt voor het grootste landgebruik, vaak 90% van al het benodigde land. Dat geeft een best demotiverend beeld voor de zelfvoorziening, alhoewel landbouw wel 'dient voor opvangen tijdelijke schokken of kortstondige importdisruptie'. Helaas is zo geen lokale agri-sector op te zetten. Ten slotte is het 'geen potentie; niet mogelijk' signaal een 'slap in the face' van onze lokale bevolking, die juist de koloniale tijd heeft overleefd met 'zelfvoorziening' en fourageren uit de natuur.

Samyama Institute for Science, Abundance and Permaculture (acronym: SISAPERE Foundation), opgericht in 2024 is een andere mening toegedaan en zet zich in voor het aanzwengelen van momentum voor een progressief zelfvoorzieningsscenario. In haar statuten is 'Food Security Roadmap 2040' opgenomen, waarin 40% zelfvoorziening in 2040 wordt beoogd middels een breed scala aan landbouwmethoden, waaronder hydroponics, conventionele groenteteelt en syntropische voedselbossen in wijken en bij microboeren. Benjamin Visser, voorzitter van SISAPERE, benadrukt dat het een kwestie is van zelfvoorziening willen zien, het enthousiasme delen en uiteindelijk die materialiseren. Aanstaaende woensdag 3 juni 2026 geeft hij op de University of Curacao een lezing over deze Roadmap2040, van 7-9 pm, in Aula A, gratis en voor iedereen welkom.

Vlees is een moeilijke kwestie, omdat het veel groenmateriaal nodig heeft om te groeien. Zo heeft rund een 'feed conversion ratio' (FCR) van 31, wat wil zeggen dat er 31 kg gras of mais nodig is, om 1 kg rundvlees te produceren. Een grote koe van 1.000 kg heeft dan 31.000 kg

gras/mais nodig om tot wasdom te komen, terwijl we net zo goed die 31.000 kg mais zelf ook zouden kunnen consumeren. Dit is dan ook een luxeprobleem en heeft niets met zelfvoorziening te maken. Vis heeft trouwens een FCR van 2; kip een FCR van 4; varken één van 10; en geit een FCR van 12. Een beleid gericht op verduurzaming en verhoogde zelfvoorziening, zou dan ook rundvlees ontmoedigen en vis en kip promoten, zoals ook onlangs gepubliceerd in het PhD schrift 'The environmental Impact of food systems in Aruba, Bonaire, Curaçao' van prof. Amber van Veghel.

Als we zelfvoorziening op Curaçao en de eilanden willen bestuderen, kunnen we vlees even (tijdelijk) buiten beschouwing laten, en eerst kijken naar het potentiaal voor groente/fruitproductie. Het Curaçaose 'EilandOntwikkelingsPlant - EOP' geeft aan dat Curaçao aan agri/grasland ca. 4.000 hectare heeft. De nulmeting van Greengrounds geeft aan dat voor de volledige voorziening van groente/fruit/champignons/eieren in Curacao in totaal 2.330 hectare nodig is, oftewel ca. 50% van het totale landbouwareaal, oftewel ca. 5% van Curaçao's totale oppervlakte!. Hierop zou dan 42.000.000 kilogram vers voedsel geproduceerd kunnen worden, en dat is 75% van de in de nulmeting aangegeven totale versproductie (incl. zuivel en vlees) van 55,8 miljoen kilogram, oftewel ca. 43% van het totale eilandelijke voedselconsumptie van 97 miljoen kilogram volgens het centraal bureau statistiek (incl. chocola, brood, groenten in blik, zuivel, vlees, maar exclusief dranken). Een beplanting van 5% van Curaçaos oppervlakte, voor een zelfvoorziening van 43%!!! Dat is een hele goede deal!! Het is dus maar hoe je het bekijkt, en vooral of je het wilt zien gebeuren.

Toegegeven, voor een verhoogde zelfvoorzieningsgraad is heel veel nodig: allereerst eindelijk eens een eerlijke compensatie aan de lokale boeren, die steen en been klagen over prijsdrukking (de prijslijst dateert uit 1993 en is nooit geïndexeerd), en waar stevast weinig tot niet naar wordt geluisterd. Het grootste heikelpunt is niet Curaçao's onvruchtbaarheid, watergebrek, onvermogen of onwil bij de mensen om te planten. De werkelijke redenen zijn er maar twee: de onmogelijkheid om landbouwgrond te pachten, i.e. wachtlijsten van minimaal 30 jaar; en oneerlijke prijsconcurrentie in de supermarkten. Dit is een veel complexer (of simpeler?) verhaal waar de supermarkt zijn winst maximaliseert door te drukken op de inkoopprijs, en producten doorverkoopt voor de maximale prijs. Om de critici op afstand te houden wordt geschermd met 'we hebben continuïteit en kwaliteit nodig', terwijl een extra schap voor lokale producten in een handomdraai is geregeld. Daarnaast levert Nederland ca. 30% van Curaçao's jaarlijkse consumptie in de vorm van zuivel, aardappelen, patat, verwerkte producten; dus een zéér kritische blik naar hoe de zelfvoorziening precies wordt gestimuleerd is uitermate noodzakelijk. Over dit één-tweetje tussen Nederlandse exportstimulering en oneerlijke prijsstelling in de lokale supermarkten wordt zo min mogelijk gepraat, en zorgt voor de continuïteit van de uitzichtloosheid van de lokale sector. Hier wordt uitvoerig op ingegaan in aanstaande lezing van 3 juni op de UoC.

Dit mechanisme vind haar uitwerking in de preferentie voor groentekassen voor lokale zelfvoorziening, echter heeft: sla de laagste nutriënteninhoud per kg gewicht; de greenhouses de hoogste risico's tot falen (intensieve technologie, energieverbruik en aandacht nodig; geen enkele werkende greenhouse op het eiland is ouder dan 8 jaar); en de technologie komt voornamelijk uit Nederland. Alleen omdat verse sla een korte 'shelf life' heeft, en een hoge

waarde (toeristen en restaurants consumeren voornamelijk de sla) is de business case voordelig. Maar met zelfvoorziening heeft het niet veel te maken.

Om 40% zelfvoorziening in 2040 te bereiken zijn natuurlijk een reeks maatregelen en transities nodig, die omvangrijker zijn en tevens gezamenlijke inspanning vergen. Één parameter is kiezen voor 'lage technologie, lage aandacht' systemen, die blijven doorgroeien als de aandacht verzwakt, experts vertrekken, of de kraan 2 weken stilvalt. Dat zijn bijvoorbeeld extensieve, regen-geïrrigeerde decentrale (wijk)voedselbossen met Curaçaose, droogtebestendige fruitsoorten. Zo produceren de lokale moringa, injú, apeldam, shimaruku 5 tot 10 maal de nutriënten per kg versgewicht, vergeleken met sla. Het stimuleren van decentrale, kleinschalige, 'household' hydroponics heeft ook de voorkeur boven grotere (1-2 ha) kassen, omdat de productie diverser is, robustere **sector** bij uitval 1 of meerdere producenten, meer aandacht/beheer, sneller te repareren, minder en lagere materiaalkosten hebben, meer blootgesteld zijn aan de (natuurlijke) buitenlucht waardoor de producten natuurlijke antistoffen (= fytonutriënten) maakt, en meer geëxperimenteerd wordt met biologisch(er) voedingsstoffen: allen karakteristieken die de levensvatbaarheid verhogen. Een andere maatregel binnen deze 'lage technologie, lage aandacht' voorkeur is bijvoorbeeld ook het verspreiden van 200 kleine 2-wiel-BCS tractoren onder microboeren en grote tuinen, in plaats van 2 grote tractoren bij LVV/AVB die stevast bij de monteur staan en werkelijk de halve agri-sector tergend en blijvend vertraagt.

Verder is voor dergelijke progressieve zelfvoorzieningsscenario's een analyse nodig naar het technische, economische, en sociale potentieel voor zelfvoorziening. De Greenground nulmeting doet een opzet naar het technische potentieel. Het economische potentieel vergt **verder dus** een analyse en progressieve benadering voor juiste prijsstelling, die de boeren een blijvende, duurzame levensvatbaarheid gunnen. Daarvoor is natuurlijk nodig dat de juiste argumenten voor een verhoogde zelfvoorziening voor ogen blijven worden gehouden, en die zijn: verlaging van torenhoge supermarktprijzen en importkosten; uit de pan rijzende (dieetgerelateerde) gezondheidskosten; en onduurzame, hoge ecologische voetafdruk van ons voedsel in de producerende landen die natuurlijk aan ons zijn gealloceerd (zeg maar 'ons karma'). **Als één van de laatsten is een shift nodig van het aanbod 'niet-Curaçaos fruit' ('appels en peren') naar 'Curaçaos fruit' (shimaruku, hashú), gemarketed op nutriënten inhoud inplaats van op kilogram.**

Al deze aspecten passeren de revue in de presentie van aankomende woensdag 3 juni, op de UoC, van 7-9. Het lijkt een warrige, complexe boel zonder einde in zicht, maar dat is het niet. Het is een kwestie van onzelf 'alignen' met datgene wat het meest nodig, gewild, cooperatief, en ethisch is, op de langste termijn. **Daarom moet ook liever niet over 'Curaçaose problemen/uitdagingen' gepraat worden,** maar over wereldwijde problemen/uitdagingen, omdat de hier besproken onderwerpen tegenwoordig overal spelen: zo stelde de UN in een rapport dat er tegenwoordig nog steeds 2 miljard mensen ondervoed zijn in de wereld, maar tegelijkertijd ook 2 miljard mensen overvoed (met hoogbewerkte, nutriëntloze voeding); of dat veeteelt (**voornamelijk rundvlees**) ca. 70% van de wereldwijde agrarische gronden bezet, de hoofdmotor is achter massaal dierenleed, ontbossing, en genetische annihilatie binnen onze biodiversiteit. Zoals Johan Cruijff het eens zij: 'Je ziet het pas als je het Door hebt'. Tot woensdag!

